

Dewael

dient in grote mate een beroep te doen op interviews, fragmenten en reportages die gratis worden aangeboden door de Amerikaanse filmindustrie maar die natuurlijk niet op dezelfde manier inspelen op het Vlaamse kijkpubliek. Beide programma's vallen onder de TV-directie Cultuur.

Uit een kostprijsberekening — en hier moet ik de heer Denys bijtreden — in september 1985 uitgevoerd per TV-directie, blijkt dat de gemiddelde kostprijs per uur uitzending in de sector „Cultuur” precies 1.499.000 frank bedraagt. Bij de opsplitsing van dit bedrag blijkt dat 40 procent daarvan rechtstreeks voor het geproduceerde programma werden gemaakt en dat 60 procent indirecte kosten zijn, namelijk toeslagen voor personeel en financiële diensten, voor technische diensten voor afschrijving van materiaal en dergelijke meer. Hieruit blijkt reeds dat de vergelijking van de geachte interpellant, in de aanhef van zijn betoog, in feite mank loopt, omdat ook rekening moet worden gehouden met de indirecte kosten. Als men dat berekent per uur uitzending, dan komt men aan 606.000 frank directe kosten en 893.000 frank indirecte kosten. In totaal geeft ons dit het reeds geciteerde cijfer van 1.499.000 frank per uur. Welnu, de aanmaak van 10 door de heer Lommé gemaakte programma's „première-magazine” van elk 40 minuten kost 6.836.768 frank om precies te zijn, want u hebt mij cijfers gevraagd, omgerekend per uur uitzending is dat 1.029.000 frank. Het verschil tussen de gemiddelde kostprijs van een uur televisie in de sector „Cultuur” en „Première-Magazine” bedraagt dus 470.000 frank. Uit hetgeen door de interpellant naar voren is gebracht, blijkt duidelijk dat de in een privé-bedrijf geproduceerde programma's, welke kant en klaar bij de televisie worden afgeleverd, per uur minder kosten dan de gemiddelde totale kostprijs van de door de BRT zelf gemaakte programma's in de sector cultuur.

Ik herhaal dat het niet opgaat, zeker niet vanop deze tribune, over de programma's van de BRT te redetwisten. Het is trouwens de door deze Raad

aangestelde Raad van Beheer van de BRT die hieromtrent over de volheid van bevoegdheid beschikt. Ik meen dat men er goed zou aan doen om de twisten die ter zake tussen de hoge ambtenaren van de BRT hebben plaats gehad in nasleep van de Raad van Beheer, hier vanop deze tribune niet over te doen. Ik weiger dan ook — en daarmee wil ik besluiten — in te gaan op de vraag van de interpellant ertoe strekkende van mij te vernemen of ik die gelden goed of slecht besteed acht. Dit komt mij als Gemeenschapsminister van Cultuur niet toe omdat, wanneer men zegt dat de kostprijs overdreven is, zulks inhoudt dat ik een appreciatie geef over de inhoud van de programma's, en dit mag ik niet.

De heer W. Luyten : Wat moeten de leden van Agaley en van het Vlaams Blok doen, vermits zij niet in de Raad van Beheer zetelen ?

De Voorzitter : De heer Chevalier heeft het woord.

De heer P. Chevalier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, wij hebben blijkbaar dezelfde intentie te verdedigen. Ik stel vast dat de heer Denys over cijfers beschikt, die ik jammer genoeg niet heb, en blijkbaar niet aan de leden van de oppositie worden medegegeeld. Uit de door u geciteerde cijfers blijkt dat u spreekt over de berekening van de kostprijs van het programma „première” en „première-extra”, maar u zwijgt over de kostprijs van het programma „première-magazine”, waarover het in feite gaat. Men weet wat de programma's „première” en „première-extra” kosten en in de kostprijs is alles vervat, zowel de directiekosten als de produktiekosten, de afschrijvingen en dergelijke meer. Over „première-magazine” zwijgt men in alle talen. Het zou mij interesseren van deze cijfers kennis te nemen.

Wat betreft de kijkcijfers, weet u zo goed als ikzelf dat zij manipuleerbaar zijn. „Première-magazine” wordt bij voorbeeld op een beter uur uitgezonden dan „première” en „première-extra”.

Mijnheer Denys, wat ten slotte uw vergelijking betreft tussen appels en

citroenen, weet ik niet of men vanop de tribune letterlijk krantenartikels moet citeren, in casu „Het Laatste Nieuws” ; in ieder geval — en om in dezelfde sfeer te blijven — zijn uw „blauwe druiven” nog niet rijp.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg, over de inspectie en het toezicht met betrekking tot erkende jeugdinstituten

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Vogels tot mevrouw Steyaert, Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg, over de inspectie en het toezicht met betrekking tot erkende jeugdinstituten.

Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de loop van de jaren zeventig werden wij meermaals via de pers geconfronteerd met kleinere en grotere mistoestanden in de wereld van de instellingen voor bijzondere jeugdzorg. De laatste jaren verdwenen deze dossiers uit de pers en men zou hieruit kunnen concluderen dat het destijds om uitwassen ging van een systeem dat intussen is gesaneerd. Ik vrees echter dat ik hierbij het tegengestelde moet bewijzen en geloven. Immers, in december laatstleden werden wij geconfronteerd met een nieuw instellingsschandaal. Ditmaal ging het om „Jeugdooise”, een instelling uit het Levensse. De toestanden die men daar aantreft, zijn van die aard dat geen buitenstaander gelooft dat zoiets nog mogelijk is anno 1985. Nochtans bestaat er een koninklijk besluit van november 1974 dat de erkenningsvoorwaarden voor instellingen regelt, het kader schetst en de normen bepaalt waarbinnen de instelling en de opvoeding van de toevertrouwde kinderen moeten worden georganiseerd.

Vogels

seerd. Er bestaat ook de inspectie van de dienst jeugdbescherming, die moet toezien op de naleving van deze normen. Dat dit alles geen garantie blijkt opdat alles foutloos zal verlopen bewijst „Jeugdoase”. Ik zou van de gelegenheid gebruik willen maken om een paar voorbeelden aan te halen en aldus aan te tonen op welke flagrante manier de normen, die in een koninklijk besluit werden bepaald, in het geval „Jeugdoase” werden overtreden. Artikel 13 bepaalt dat de lokalen gezellig en aangepast moeten zijn aan de opvoedingsdoeleinden en artikel 17 dat alle lokalen moeten worden verlucht. In „Jeugdoase” is het zo dat de meeste kinderen, behalve de oudsten, in een soort kelderverdieping leven zonder direct daglicht. De vier groepen beschikken elk over een ruimte die in feite veel te klein is en veel te weinig bewegingsruimte toelaat aan de kinderen die ze moeten opvangen. In één van de lokalen is het zelfs zo dat de afvoerbuis er uitgeeft, dat het er constant stinkt en duf ruikt. Veel kinderen klagen dan ook over hoofdpijn en meer kinderen dan normaal moeten een bril dragen vanwege het constant leven met kunstlicht.

Nog schrijnender allicht is de overtreding van artikel 41 van hetzelfde koninklijk besluit. Dit artikel bepaalt dat de nodige schikkingen dienen getroffen om bij toepassing van artikel 76 van de wet op de jeugdbescherming de minderjarigen de gelegenheid te geven hun morele vorming te verdiepen en hun eventuele godsdienst te beoefenen volgens de voorschriften en de verplichtingen ervan en dit overeenkomstig de inlichtingen die in het dossier van de minderjarigen zijn opgenomen. Wat zien we in dit verband in „Jeugdoase”? Jarenlang werd de sfeer en de mentaliteit in „Jeugdoase” beoedeld door de aanwezigheid van een extreem-katholieke sekte, met name de sekte van Theunis. Verschillende personeelsleden, waaronder de directie zelf, waren lid van deze sekte. Tot vóór enkele jaren kwamen de sekteleiden wekelijks bijeen in „Jeugdoase”. Dat betekent dat 's zondags de kinderen van 12.30 uur tot 14.30 uur de tuin en de refter moesten afstaan, zich in de kelder moesten te-

rugtrekken en zich niet mochten laten zien. Sekteleider Theunis had zelfs een eigen kamer in de instelling en ontving daar de kinderen om hen te zegenen, alhoewel hij niet eens een priester was. Onder zware druk van omwonenden en naar aanleiding van een gerechtelijk onderzoek tegen de sekteleiden is de sekte zelf uit de instelling verdwenen maar de mentaliteit die zij er achterliet spreekt nog boekdelen. Ze zijn het opvoedingskader tot op heden blijven bepalen op alle vlakken. Een paar voorbeelden daarvan.

Mens en maatschappijbeeld : in „Jeugdoase” werd de kinderen constant wijsgemaakt dat gastarbeiders en vreemdelingen weg moeten, dat ze werklozen tegen de muur moesten zetten, alhoewel wij weten dat de meeste instellingsjongeren achteraf vaak met werkloosheid worden geconfronteerd ; legerdienst is in „Jeugdoase” een plicht en afgekeurd worden een schande. Dat was de moraal die men in „Jeugdoase” verkondigde. Het ging zelfs zover dat wanneer tijdens een week van het Pausbezoek bepaalde kinderen de Paus in Leuven wilden zien, dit niet mocht omdat de Paus een Pool was en dus een communist.

Ook op het vlak van de hygiëne en de seksuele opvoeding speelden de sekte-ideeën. De kinderen kregen tweemaal per week proper ondergoed, niet meer. Buiten het wassen van handen en aangezicht mochten zij zich niet wassen omdat dit onzedelijk is. Zich eenmaal per week volledig wassen is ruimschoots voldoende, ook als je bedplast of je maandstonden hebt.

Op het vlak van de medische begeleiding was het zo mogelijk nog schandaliger. De mening van de directie ten opzichte van alle kwalen was eenvoudig. Wanneer een kind koorts heeft of pijn dan is het de duivel die eruit komt. De medische wereld bestaat uit kwakzalvers en de beste remedie tegen elke kwaal is in bed blijven zonder eten. Illustraties van medische verwaarlozing zijn dan ook legio.

Eén van de kinderen bleek bij een recent onderzoek voor dertig procent doof te zijn. De arts merkte verschillende littekens op in het oor ten-

gevolge van niet of slecht verzorgde oorontstekingen.

Schandaliger nog is het verhaal van de jongste bewoner van „Jeugdoase”. De jongste bewoner werd vaak aan zijn lot overgelaten en bovendien is hij misgroeid omdat zijn linker lichaams helft niet meegroeit. Pas na lang aandringen werd hij naar het ziekenhuis gebracht. Het bleek absoluut noodzakelijk dat hij een speciaal schoentje zou dragen. Terug in „Jeugdoase” gebeurde er echter niets vermits men vermoedde dat de kleine zou worden overgeplaatst naar een pleeggezin en het dus toch maar kosten op het sterf huis waren. De jongen is nog maandenlang in „Jeugdoase” gebleven, begon op de duur overal tegen te lopen en kreeg evenwichtsstoornissen.

Deze toestand was anno 1985 mogelijk in „Jeugdoase”. Nochtans wordt in het koninklijk besluit van november 1974 ondubbelzinnig bepaald dat de directie van de inrichting moet waken over de naleving van de medische voorschriften.

Tot daar enkele voorbeelden van de situatie in „Jeugdoase”. Dan heb ik het nog niet gehad over school- of beroepsoriëntering, het geknoei met zakgeld, het laten werken van kinderen in privé-woningen van opvoeders, seksueel misbruik, onverantwoorde straffen en lijfstraffen.

Tegen de achtergrond van deze schets zou ik u graag de vraag stellen, mevrouw de Minister, hoe het mogelijk is dat een dergelijke situatie jarenlang kan blijven bestaan zonder dat daarvan ooit melding is gemaakt door de inspectie van de Dienst Jeugdbescherming.

In verband met seksueel misbruik startte tegen een bepaalde nachtwaker een gerechtelijk onderzoek. De Inspectie Jeugdbescherming werd hiervan op de hoogte gebracht, zoals normaal in dergelijke gevallen gebeurt. Op herhaalde vraag van de actiegroep die bezig was met het dossier van „Jeugdoase” werd steeds geantwoord dat er geen inspectie kon gebeuren omwille van een administratieve afspraak die bepaalt dat zolang een gerechtelijk onderzoek loopt er ook geen inspectie kan zijn. Dan rijst

Vogels

bij mij de vraag van waar die vrij bizarre „administratieve afspraak” komt. Het gerechtelijk onderzoek richt zich immers op strafbare feiten, gepleegd in hoofde van bepaalde personen, terwijl de Inspectie Jeugdbescherming zich richt op een opvoedkundig klimaat in zijn globaliteit. Beide onderzoeken zouden dan ook als elkaar aanvullend moeten geschieden.

Ik wil van deze interpellatie gebruik maken om de zaak iets ruimer te stellen dan wat betreft „Jeugdoase”. Het is duidelijk dat „Jeugdoase” een flagrant voorbeeld is, maar zeker geen alleenstaand geval.

Naar aanleiding van de publikatie van het dossier „Jeugdoase” in de pers en nadat Pano hieraan een deel van zijn uitzending wijdde, kwamen bij de actiegroep niet minder dan driehonderd reacties binnen, vele van verbolgen kijkers of lezers, maar ook enorm veel brieven met nieuwe aanklachten en instellingservaringen. Hieruit wil ik enkele fragmenten voorlezen.

In een bepaalde brief schrijft iemand : „Vanaf mijn tweede jaar ben ik in een instelling terechtgekomen. Op 18-jarige leeftijd had ik reeds 42 instellingen, opvangtehuizen en pleeggezinnen achter de rug. Veel van de fragmenten die u toonde kwamen mij heel bekend voor, ook al heb ik niet in die instelling gezeten. Het is wel raar dat dit allemaal zomaar gebeurt zonder dat er een haan naar kraait, buiten de kinderen zelf dan, maar die gelooft men meestal toch niet. U hebt in uw programma nog niet de helft laten zien van wat er werkelijk gebeurt.”

Ook kwam ons een brief in handen van iemand die sinds 1963 voogd is over meerdere gerechtskinderen en die ons liet weten dat er wel enkele zeer goede instellingen zijn, maar dat in de meeste instellingen de toestand erbarmelijk is. Hij vraagt zich af hoe het bij voorbeeld te verklaren is dat het ene kind op zijn 21ste jaar over een spaarboekje van plus minus 250.000 frank beschikt en het andere kind niets heeft. Ook stelde hij vast dat men bij de geringste moeilijkheden de kinderen van de ene instelling naar de andere overplaatst. De brief-

schrijver geeft verder nog een lijst van allerlei aanklachten waar hij zelf alle ondervinding van heeft.

Ten slotte is er nog een getuigenis van iemand die van zijn 5de tot zijn 14de jaar in een instelling heeft gezeten en die het volgende zegt : „Diverse zaken die bij „Jeugdoase” gebeuren, gebeuren daar ook. Zo heb ik dikwijls een hele avond op mijn knieën moeten zitten in het midden van de speelzaal met mijn handen op mijn hoofd. De enige reden was : babbelen in de rij die van de eetzaal kwam. Dezelfde persoon schrijft verder dat een bepaalde opvoeder de kinderen regelmatig met het hoofd tegen de muur sloeg en als middel tegen bedplassen de kinderen lange tijd met het hoofd onder water hield.

Volgens mij moet er veel meer controle komen en die moet efficiënt zijn. Zolang er geen echte controle is en men de kinderen in kwestie niet gelooft, zal aan de toestanden die momenteel in bepaalde instellingen bestaan niets veranderen.

Mevrouw de Minister, ik vind het schrijnend dat men met dergelijke

klachten enkel bij de pers terecht kan, die niets anders kan doen dan deze klachten gewoon opzijleggen bij de andere stapels brieven. Ik weet wel dat elke jongere die geplaatst wordt ten laste van de Dienst Jeugdbescherming, gevolgd wordt door een vaste afgevaardigde van de Sociale Dienst van de Jeugdrechtbank of het Jeugdbeschermingscomité. Maar u weet allicht net zo goed als ik dat deze mensen overbelast zijn, dat vaste afgevaardigden van de Jeugdrechtbank van Antwerpen tot 250 dossiers moeten volgen, zodat de begeleiding van de geplaatste kinderen zich beperkt tot een jaarlijks bezoek naar aanleiding van het feit dat het dossier opnieuw bij de Jeugdrechtbank wordt besproken.

De meeste kinderen of jongeren kennen hun vaste afgevaardigde niet eens, laat staan dat ze er een vertrouwensrelatie zouden mee hebben. Na een klein informatief onderzoek bleek dat slechts één op tien jongeren weet wat precies de taak van die vaste afgevaardigde is. De meeste zien deze als een verlengstuk van de instelling of van de jeugdrechter. Al deze elemen-

Inzake bijzondere jeugdbijstand, zo stelt mevrouw R. Steyaert (CVP), Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg, moet de kwaliteit van het pedagogisch aanbod centraal staan

Vogels

ten wijzen erop dat er een absolute noodzaak aan een degelijke inspectie is. Meer algemeen had ik u dan ook graag volgende vragen gesteld.

Hoe verloopt momenteel de inspectie in de instellingen? Hoe dikwijls wordt er geïnspecteerd? Gebeuren inspectiebezoeken onaangekondigd? Wat wordt precies geïnspecteerd? Wordt er met de kinderen gesproken? Zijn de inspectiediensten toegankelijk voor derden? Wie kan een inspectiebezoek vragen: ouders, kinderen, vaste afgevaardigden? Welke opvolging wordt aan de inspectieverslagen gegeven? Is er in sanctiemogelijkheden voorzien en, zo ja, worden deze toegepast?

Mevrouw de Minister, ik zou willen eindigen met te zeggen dat ik veel waardering heb voor het beleid dat u de voorbije 4 jaar gevoerd heeft in de sector Jeugdbescherming. U is er ondanks de erg geringe bewegingsruimte die u had — ik denk aan de dominante positie van de residentiële instellingen en het bevoegdheidsconflict met de nationale Minister van Justitie — in geslaagd toch een aanzet te maken voor een andere kleinschalige en ambulante opvang binnen de jeugdbescherming.

De erkenning van de dagcentra voor schoolgaande jeugd en van de diensten voor begeleid wonen zijn een noodzakelijke aanvulling en een alternatief voor plaatsing. Helaas zijn deze initiatieven op dit ogenblik nog veel te weinig talrijk en is het aantal jongeren dat wordt opgevangen in de residentiële instellingen nog veruit het grootst.

Mevrouw de Minister, wanneer wij als samenleving menen dat bepaalde kinderen beter uit hun natuurlijk milieu worden onttrokken omdat zij daar in een gevaarsituatie verkeren en hen een alternatief opvoedingsmilieu moeten bieden in een instelling, dan dragen wij een enorm grote verantwoordelijkheid tegenover dit kind. Dan is het gewoon wraakroepend dat we het natuurlijk milieu van het kind omruilen voor een situatie als deze in „Jeugdooise”.

Ten slotte wens ik van u te vernemen

welke conclusies u uit dit voorval gaat trekken. Ik wens er de nadruk op te leggen dat ook kinderen en jongeren, de uiteindelijke instellingsbewoners zouden gehoord worden door uw inspectiediensten. **(Applaus bij Agalev)**

De Voorzitter : Minister Steyaert heeft het woord.

Minister R. Steyaert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, graag wil ik ingaan op de zeer belangrijke vragen die mevrouw Vogels heeft gesteld in verband met de gesignaleerde mistoestanden in de inrichting „Jeugdooise” te Heverlee. Ik wil haar ook danken voor het woord van appreciatie dat zij heeft uitgesproken ten aanzien van het beleid dat ik sedert een viertal jaren op dit vlak mag voeren. Het is zeker mijn bekommernis, zoals de uwe, mevrouw Vogels, — ik meen dat wij mekaar daar ontmoeten — om de opvang van deze kinderen, die het soms vanaf hun geboorte zo moeilijk hebben gehad, op een pedagogisch verantwoorde manier te doen verlopen en om deze kinderen te helpen om in de toekomst als goede burgers in onze samenleving te kunnen fungeren.

Maar vooraleer in te gaan op de concrete vragen, is het goed even voor de Vlaamse Raad de procedures toe te lichten die in de jeugdbescherming tot op heden van kracht zijn.

Tot op dit ogenblik functioneert heel de sector jeugdbescherming nog steeds op basis van de wet van 8 april 1965. Het decreet inzake bijzondere jeugdbijstand, dat door de Vlaamse Raad op 27 juni 1985 werd goedgekeurd zal, bij de inwerkingtreding, een aantal nieuwe basisprincipes invoeren die onder meer het luik sociale bescherming en erkenning van voorzieningen ten gronde wijzigen. Voorlopig zijn het nog altijd de instrumenten uit de wet van 8 april 1965, die voor de werking in de jeugdzorg bepalend zijn. Wanneer ik dit zeg, is dit geen kritiek op de wet van 8 april 1965. In die tijd was het een goede wet, maar de situaties zijn geëvolueerd en het is in mijn ogen — ik dacht ook in de uwe — nodig dat wij naar andere bepalingen toegaan.

Op basis dus van de wet van 8 april 1965 moeten wij vaststellen dat er diverse partners functioneren die een

belangrijke rol spelen. De eerste hiervan zijn de plaatsende instanties, met name de jeugdrechtbanken, die autonoom beslissen, de jeugdbeschermingscomités die beslissen na akkoord van de ouders en in bepaalde gevallen zijn ook de OCMW's plaatsende instanties. Ten tweede, zijn er een aantal voorzieningen en pleeggezinnen die minderjarigen opnemen en/of begeleiden.

Ten slotte is er de Vlaamse Gemeenschap, die de instellingen erkent en subsidieert.

De plaatsende instanties vervullen in het geheel van de huidige jeugdbescherming een centrale rol: niet alleen beslissen zij over de vorm van hulpverlening die aan minderjarigen en eventueel aan hun gezinnen zal worden gegeven, maar bepalen zij ook door wie, en waar, een minderjarige zal worden geholpen. Om het duidelijk te stellen, het zijn de plaatsende instanties en hun respectieve sociale diensten die de keuze maken van een bepaalde inrichting voor een bepaalde minderjarige. Zij zijn dus bij machte om bij die keuze rekening te houden met de kwaliteit van de voorziening. Bovendien zijn de plaatsende instanties ook gehouden om de maatregel getroffen ten aanzien van een bepaalde minderjarige op te volgen en het effect van de plaatsing te evalueren.

De overheid, die instellingen inspecteert, in functie van erkenning en subsidiëring, doet dit op basis van de wet van 8 april 1965 en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsbesluiten. Wij kunnen enkel vaststellen dat er in de uitvoeringsbesluiten prioritair aandacht werd gegeven aan de materiële infrastructuur van de voorzieningen, de diplomaveristen van het personeel en dat de pedagogische kwaliteit niet even uitdrukkelijk werd omschreven.

Daarom werden in het decreet inzake bijzondere jeugdbijstand van 27 juni jongstleden een aantal bepalingen opgenomen met de bedoeling het functioneren van voorzieningen reglementair te verbeteren en de erkenning afhankelijk te maken van een aantal minimumeisen inzake de kwaliteit van de hulpverlening.

Steyaert

Wat nu de precieze vragen betreft, die u heeft gesteld kan ik het volgende mededelen. Ten eerste, in het verband met de instelling „Jeugdooase” stelt zij de vraag hoe het mogelijk is dat de door haar omschreven situatie jaren kon blijven bestaan zonder dat daarvan ooit melding werd gemaakt door de inspectie van de Dienst voor Jeugdbescherming.

Met „dergelijke situatie” worden de omstandigheden bedoeld, zoals uiteengezet in het dossier „bijzondere jeugdzorg” en door u naar voren gebracht.

Zodra ik kennis kreeg van dit dossier liet ik navraag doen.

De aangehaalde feiten werden in ruime mate, zij het op een meer genuanceerde wijze, door de betrokken inspecteur vastgesteld en in zijn inspectieverslagen weergegeven.

Het gaat hier over vaststellingen en bedenkingen vanwege de inspecteur. Bij navraag ter staving van duidelijk geformuleerde klachten kon geen bevestiging vanwege minderjarigen, personeelsleden, vaste afgevaardigden bij de jeugdrechtsbanken of magistraten belast met de jeugdbescherming bekomen worden.

De Dienst voor Jeugdbescherming heeft op eigen gezag gekozen voor de weg van overreding en geleidelijkheid, zoals blijkt uit het besluit van het inspectieverslag d.d. 26 oktober 1981, ik citeer : „... onze tussenkomsten hebben tot nadenken en bevraging geleid en de vrees voor intrekking der erkenning was niet gering... We ervaren veel goede wil bij leden van de VZW, directie en personeel... De instelling verdient respijt... We achten driemaandelijks bezoeken meer dan wenselijk”.

Uit de verslaggeving, gaande over de jaren 1981-1982, blijkt een evolutie in gunstige zin in het functioneren van de inrichting. Deze positieve kentering scheen zich door te zetten, zoals blijkt uit de inspectieverslagen van de volgende jaren, een heropflakking van religieuze activiteiten begin 1984 daargelaten. De aanvraag voor een

bijkomend huis voor 3 oudere minderjarigen en de aanvraag voor machtiging van begeleid zelfstandig wonen schenen te wijzen op luisterbereidheid en op een evolutie naar schaalverkleining.

Wat betreft het pedagogisch regime in de instelling werd dus in de periode 1981 tot 1984 een gunstige evolutie genoteerd. Het optreden van het parket in verband met eventuele strafbare feiten kwam dan ook voor de Dienst Jeugdbescherming eerder laattijdig en onverwachts over. Beide aspecten van het dossier dienen echter duidelijk onderscheiden te worden. Ik blijf bij de problemen van de inspectie door de Jeugdbescherming.

U vraagt hoe momenteel de inspectie in de instellingen verloopt. Het zou aanbeveling verdienen mochten alle tehuizen die minderjarigen opnemen in uitvoering van de wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming minstens 2 maal per jaar geïnspecteerd worden.

Het geringe aantal provinciale inspecteurs — 5 op de personeelsformatie voor het Vlaamse landsgedeelte — en de moeilijkheid om, bij bevordering of afvloeiing, in hun vervanging te voorzien, laat de Dienst voor Jeugdbescherming niet toe dit streefdoel te bereiken. Ik moge u laten opmerken dat alle voornoemde personeelsleden tot op dit ogenblik behoren tot het Ministerie van Justitie en van dit departement afhankelijk zijn ; dit terwijl de erkennende en subsidiërende overheid de Vlaamse Executieve is. De Vlaamse Executieve heeft geen enkele bevoegdheid om inspecteurs te benoemen, te vervangen of hun optreden statutair te ondersteunen.

Even richt ik mij nu tot u als nieuw lid van deze Vlaamse Raad om uw aandacht te vestigen op het feit dat ikzelf, de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad maximale inspanningen hebben gedaan om deze op de kwaliteit van de zorg wegende bevoegdheids- onduidelijkheid te doorbreken. Het reeds geciteerde decreet is daar één voorbeeld van, de motie van de Vlaamse Raad naar aanleiding van het rapport van de commissie Rimanque „De commissie van advies over de persoonsgebonden aangelegenheden” is een tweede illustratie van deze bekommernis.

den” is een tweede illustratie van deze bekommernis.

Op het huidige ogenblik zijn er slechts 4 provinciale inspecteurs in dienst waarvan één partieel wordt belast met de inspectie van de Rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht.

Benevens de inspectie van ongeveer 200 tehuizen moeten dezelfde ambtenaren de gezinsplaatsingen, zijnde circa 2.200 minderjarigen, eveneens volgen. Het is evident dat ook rekening moet gehouden worden met punctuele opdrachten die voorrang genieten en alzo de normale afwikkeling van het inspectieprogramma kunnen bemoeilijken. Ik kan hierbij bevestigen dat probleemvoorzieningen meer aandacht krijgen terwijl diegenen waarover geen bijzondere klachten geformuleerd worden één inspectiebezoek per jaar mogen verwachten, dat meestal onaangekondigd is.

Inderdaad, behoudens de gevallen waarin een inspectiebezoek moet aangekondigd worden omdat de aanwezigheid van de directie op een bepaalde datum is vereist — bij voorbeeld voor besprekingen — is het regel dat de inspecties onaangekondigd geschieden.

Benevens de formele inspecties van de punten waarop de erkenningswaarden slaan worden ook de pedagogische aspecten nagekeken, hiertoe behoren zeker de gesprekken met de geplaatste kinderen en met het personeel.

De taak van de inspecteur is geen eenvoudige opdracht.

Enerzijds moet hij zich van een bepaalde instelling een beeld vormen op basis van één of van een beperkt aantal momentopnamen. Grote mededeelzaamheid van alle betrokkenen is bij deze bezoeken dan ook niet vanzelfsprekend, zeker niet in een sterk hiërarchisch gestructureerde inrichting.

Anderzijds wijst de praktijk uit dat men zeer voorzichtig moet omspringen met de inlichtingen die men, afgaande op vermoedens, op dergelijke wijze bekomt. Ook voor valse be-

Steyaert

schuldigheden en vemeende tekortkomingen moet men zich hoeden terwijl het evenzeer gebeurt dat over ernstige feiten door alle betrokken partijen gezwegen wordt.

Het is eveneens reeds voorgekomen dat diegenen die klachten uitten deze achteraf weigerden te bevestigen of nadien een andere versie opdienden.

Het staat eenieder vrij zich met zijn klachten inzake het pedagogisch regime te wenden hetzij tot de Minister, hetzij tot de bevoegde administratie, waarvan de inspecteur deel uitmaakt. Klachten worden trouwens gevolgd door een inspectiebezoek. Daarenboven is iedere inspecteur wekelijks bereikbaar op zijn zitdag.

In overleg met de inspectiedienst wordt door de dienst erkenningen eventuele sanctionering voorgesteld aan de bevoegde Minister wanneer niet meer aan de erkenningsvoorwaarden wordt voldaan : artikel 68 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming voorziet in aanmaning en mogelijke intrekking van de erkenning.

Daarnaast kunnen bepaalde feiten aan de gerechtelijke overheden worden medegedeeld en het wordt aan hun appreciatie overgelaten om te overwegen of het niet raadzaam zou zijn de aan de betrokken instelling toevertrouwde minderjarigen over te plaatsen naar een meer geschikt tehuis.

Intrekking van de erkenning en sluiting zijn uiteraard ultieme maatregelen.

Wat de „administratieve afspraak” betreft dat geen inspecties zouden worden gehouden tijdens een gerechtelijk onderzoek, moet ik bevestigen dat zulks tot hiertoe de regel was. De administratie was immers van oordeel dat eventuele administratieve ingrepen of sancties niet konden worden genomen zolang een gerechtelijk onderzoek aan de gang was en dat moest worden vermeden dat, in bepaalde aangelegenheden, de gerechtelijke instanties en de inspectiedienst tegen elkaar zouden worden uitgespeeld. Het werd tot hiertoe eveneens onge-

past gevonden dat beide autoriteiten nopens dezelfde feiten navraag en onderzoek zouden doen. De Dienst voor Jeugdbescherming werd wel door de parketten op de hoogte gehouden van de stand van zaken.

De Dienst voor Jeugdbescherming heeft, met instemming van mijn kabinet, hieromtrent zijn houding herzien ingevolge dit concrete dossier en voortaan zullen de inspecties, na overleg met het bevoegde parket, gewoon verder lopen of zelfs geïntensifieerd worden.

In het concrete geval van „Jeugdooase” zijn thans echter de hoofdverantwoordelijk van het toneel verdwenen en werd de leiding van de instelling toevertrouwd aan een orthopedagoog waarover, tot hier toe, met veel lof wordt gesproken.

Naar aanleiding van het meest recente inspectiebezoek van het hoofd van de dienst voor methodenstudie en inspectie en de provinciale inspecteur voor de regio, werd de nieuwe directeur gewezen op de nog bestaande tekortkomingen en werden klare en duidelijke afspraken gemaakt zowel omtrent materiële als omtrent pedagogische tekortkomingen.

Zo werd onder meer duidelijk gesteld dat de kelderruimten niet meer als leeflokalen mochten gebruikt worden en dat zo vlug mogelijk met de verhuis diende te worden gestart. Overeengekomen werd om zulks tijdens het krokusverlof te doen om de kinderen niet te storen tijdens de schoolperiode en ze actief te betrekken bij de inrichting van de lokalen.

Er werd aangedrongen op het terbeschikking stellen van voorhanden zijnde individuele kamertjes aan de oudere jongens en meisjes, op de herinrichting van de refter en van de slaapzalen.

De nieuwe directeur werd verzocht een meer open regime gericht op integratie in de maatschappij en bewuste opvoeding naar zelfstandigheid in te voeren. Hem werd gevraagd ten spoedigste een pedagogisch plan in te dienen dat met hem kritisch zal worden besproken.

Een maatschappelijk werker, voor de

contacten met de gezinnen, de scholen en de buitenwereld zal worden aangeworven alsmede een groepschef om de directeur bij te staan in de dagelijkse leiding.

De inspectiedienst heeft er tevens op gewezen dat de vroegere hoofdopvoeder alle contact met de kinderen dient ontzegd en heeft onder meer op zijn verwijdering uit de inrichting aangedrongen.

De inspectie zal de inrichting regelmatig controleren totdat alle gestelde voorwaarden zijn vervuld.

Ik zou het ten zeerste betreuren mocht deze negatieve ervaring met „Jeugdooase” een donkere schaduw werpen op de gehele sector waarin een groot aantal inrichtingen en personen met enorme inspanningen qua investering in tijd, materiële middelen en emotionele betrokkenheid het beste van zichzelf geven. Toch is het duidelijk dat de diverse partners ten aanzien van de slechtlopende voorzieningen hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Ikzelf heb opdracht gegeven te onderzoeken op welke wijze de kwaliteit reglementair kan genormeerd worden. Ik herhaal nogmaals dat in de voorbereiding van de besluiten ingevolge het vorig jaar goedgekeurde decreet aan dit aspect van zaken een bijzondere zorg zal worden besteed. Deze norm zal aan de erkenning en de subsidiëring moeten gekoppeld worden. Tegelijkertijd zal dit voor de inspectie een meer duidelijk houvast betekenen om de instellingen op hun functioneren te onderzoeken en te evalueren ; het betekent meteen een grotere rechtszekerheid voor de voorzieningen die kandidaat zijn of willen meewerken aan de hulpverlening van minderjarigen in psyche-sociale moeilijkheden. Zonder afbreuk te doen aan hun autonomie blijft er echter een zeer belangrijke opdracht voor de plaatsende instanties : door hun plaatsingsbeleid kunnen zijn goedwerkende voorzieningen honoreren en minder goede en slecht functionerende inrichtingen desavouëren. Op hun medewerking doe ik al sinds een zekere tijd beroep en ik zal dat blijven doen.

Daarnaast wil ik erop wijzen dat ik bestendig aangedrongen heb op de over-

Steyaert

heveling van de administratie van de jeugdbescherming naar de gemeenschappen. Omtrent erkenning, subsidiëring en inspectie van private voorzieningen bestaat er inderdaad geen enkele betwisting inzake de bevoegdheid van de gemeenschappen. Een grotere eenheid van beleid zou door deze overheveling zeker bevorderd worden.

Ten slotte zal de inwerkingtreding van het decreet van 27 juni 1985 inzake bijzondere jeugdbijstand een fundamentele kentering voor de sector moeten betekenen. Dit is in elk geval mijn intentie. De bijzondere aandacht voor algemene preventie, de grotere betrokkenheid van ouders en minderjarigen en de sleutelrol van de bemiddelingscommissie moeten bijdragen tot een betere jeugdzorg. In de uitvoeringsbesluiten, die ik nu voorbereid, moet inzake erkenning en subsidiëring van voorzieningen de kwaliteit van het pedagogisch aanbod centraal staan en door de overheid mede ondersteund en bewaakt worden. Ik hoop dat ik hiermee aan uw bekommernis tegemoet gekomen ben.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Dames en heren, wij gaan nu over tot de laatste interpellatie vóór de onderbreking.

Interpellatie van de heer F. Willockx tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de wijze waarop twee betrekkingen van Inspecteur-generaal bij de Vlaamse Gemeenschap werden vacant verklaard en de duidelijke politieke bedoelingen die hieruit blijken

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Willockx tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de wijze waarop twee betrekkingen van Inspecteur-generaal

bij de Vlaamse Gemeenschap werden vacant verklaard en de duidelijke politieke bedoelingen die hieruit blijken.

De heer Willockx heeft het woord.

De heer F. Willockx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, het thema van mijn interpellatie moet ons allen aanzetten tot enige schroom. Politisering van het openbaar ambt is inderdaad een zeer oude kwaal die de geloofwaardigheid van ons politiek bestel reeds vele jaren zwaar hypothekeert. Alle partijen die reeds aan het bewind waren, dragen hierin een collectieve verantwoordelijkheid.

De veelvuldige technieken van politisering moet ik hier niet opsommen. Klassiek zijn de bevorderingsronden met de dominantie van de fameuze Commissie-Dekens, nu de Commissie-Mangeleer genoemd. Daarnaast zijn er de zogeheten „eerste benoemingen”, waarvan er voorbeelden bij de vleet zijn. De „Goede Vrijdagbenoemingen” bij het Gebouwenfonds, bij de Lotto, bij CDASK, bij OVAM, bij de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij enzovoort zijn hiervan frappante voorbeelden. Van recentere makelij is een nieuwe vorm van politisering, met name de massale aanstellingen in het parallel circuit. Ik herinner mij zeer goed dat, toen de heer Defosset in 1977 op PTT kwam de hele CVP, met de Standaard op kop, moord en brand schreeuwden dat die Minister een aantal stagiairs had aangesteld van zijn strekking. Vandaag is politisering de regel geworden in de parallelle circuits en niemand schaamt zich daarover nog.

In mijn naïviteit dacht ik dat de oprichting van nieuwe regionale administraties een kans zou bieden om de goede voornemens die de Vlaamse Regering in haar beleidsnota's van 1982 en 1985 vooropstelde, namelijk dat zij zou afstappen van de politisering en objectieve vormen zou gebruiken, dat zij zou proberen van het oprichten van die regionale administratie gebruik te maken om het goede voorbeeld te geven, waar te maken. Niets is minder waar gebleken. De machtshonger van de PS in Wallonië en van de CVP in Vlaanderen was niet te stillen. Met medeplichtigheid van

PRL en PW deelden zij, nog meer dan in de nationale administratie, de lakens uit.

Zelfs het fameuze artikel 18, een uitzonderingsprocedure voor de parachutage van mensen „met bijzondere kundigheden die voor de dienstvereisten onontbeerlijk zijn”, werd van stal gehaald. Sedert 1948 was slechts met mondjesmaat van deze procedure gebruik gemaakt. Van 1971 tot 1982 zelfs helemaal niet. Van 1983 tot 1985 begon het in Wallonië artikels 18 te regenen, duidelijk ter omzeiling van koninklijk besluit nummer 103 van 20 december 1982 dat de eerste benoemingen halt had toegeroepen. In de Vlaamse administratie heeft men blijkbaar niet langer aan de verleiding van artikel 18 kunnen weerstaan.

Bij toeval kregen wij, aan de vooravond van de kerstvakantie, in het Belgisch Staatsblad van 21 december 1985, kennis van een oproep waarbij twee betrekkingen van Inspecteur-generaal bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap vacant werden verklaard.

Er werd sibillijns aangekondigd dat de Voorzitter van de Vlaamse Executieve een beroep wenst te doen op het fameuze artikel 18 van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 betreffende het statuut van het Rij kspersoneel. Het gaat om twee betrekkingen van Inspecteur-generaal die deel uitmaken van de Administratie voor financiën en begroting van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Beide betrekkingen werden enkele maanden geleden vacant verklaard door een oproep tot de statutaire personeelsleden van het departement. Het is ondenkbaar dat er zich geen ambtenaren van de rangen 13 en 14 voor deze zeer belangrijke betrekkingen kandidaat zouden hebben gesteld.

De normale procedure voorziet dat de sollicitaties door de directieraad worden beoordeeld.

Nu kunnen er zich twee mogelijkheden voordoen. Ofwel is de directieraad van oordeel dat er kandidaten zijn die geschikt zijn voor het bekleden van deze posten. In dit geval vereist een objectief personeelsbeleid dat de best gerangschikte kandidaten